

dobra družba

izkoristimo potencial nevladnih organizacij

Najnovejši izziv slovenski družbi

Nerazumevanje pomena nevladnih organizacij (NVO) in pomanjkanje ustreznega znanja Sloveniji onemogočata oblikovanje minimalnih pogojev za stabilnost delovanja NVO, čeprav te danes povezujejo že več kakor polovico prebivalstva. Kljub možnostim naša družba ni izkoristila mehanizmov za razvoj nevladnega sektorja, posledica tega pa so zmeda in nejasna razmerja. Na področju varstva potrošnikov je stanje tako problematično, da ga je kritizirala celo Evropska komisija. Pozitivni premiki so opazni na področju okoljske problematike, delno tudi na področju azila in migracij, socialnem področju in na nekaterih drugih področjih. Največ upov zbuja dolgoročni politični proces, ki ga je sprožila Pobuda za prihodnost NVO, sprejela pa Vlada RS.

Pobudo sestavlja skupina osemdesetih posameznikov, ki so v lanskem letu izrazili interes, da sprožijo in izpeljejo reformo civilne družbe v Sloveniji. Pripravili so dokument z naslovom Strategija razvoja nevladnega sektorja 2003–2008 in oblikovali skupino dvanajstih predstavnikov, od katerih se jih devet pogaja z vlado o nujnih spremembah za boljše delovanje NVO. Obe strani sta se strinjali, da je treba pripraviti dogovor o sodelovanju, njegov osnutek pa naj sestavi nevladna stran. Pobuda za prihodnost NVO bo skušala skupaj z vlado izpolniti naslednja pričakovanja nevladnega sektorja:

Sistemske pravne okolje za delovanje NVO

- Celostna in jasna opredelitev izraza »nevladna organizacija«, določitev postopka za tiste primere, ko ne bo jasno, katere organizacije so nevladne in katere to niso, in določitev institucij, ki naj o tem odločajo.
- Uvedba novega, enotnega sistemskega mehanizma pridobivanja statusa delovanja organizacij v javnem interesu, postopka in meril za presojo javne koristnosti, institucij, ki o tem odločajo, ter pravic in obveznosti NVO, ki iz tega izhajajo.
- Uvedba novega sistemskega mehanizma donatorjem prijazne davčne zakonodaje, ki bo pomenil nadgradnjo obstoječih rešitev na davčnem področju.
- Priprava ukrepov za uvajanje »načela vključevanja« NVO v procese sprejemanja odločitev in s tem večje demokracije sodelovanja.
- Izvedba analize ključnih slabosti veljavne statusne in področne zakonodaje, njene primerjave s tujimi rešitvami v okviru mednarodnih primerjalnih projektov, priprava predlogov »najboljših modelov« rešitev in sodelovanje NVO pri pripravi novih predpisov in ukrepov, ki urejajo njihovo delovanje, vse zaradi sistemske harmonizacije in poenotenja obravnave NVO.

Financiranje

- Izhajajoč iz ugotovitev, ki jih je vlada zapisala v svojih strateških usmeritvah za sodelovanje z nevladnimi organizacijami o njihovem pomenu za pluralnost, demokracijo, razvoj in blaginjo v Sloveniji in za zavezo k sistematični krepitvi sistemskih in drugih pogojev za njihov hitrejši in učinkovitejši razvoj, pričakujemo, da bo vlada v najkrajšem času poskrbela za ugodnejše finančne pogoje delovanja NVO in s tem omogočila izvajanje njihovih konkretnih vsebin.
- Zagotovitev sistemskih mehanizmov, na primer skozi davčno zakonodajo, ki bodo javno koristnim NVO zagotovili finančne vire za stabilno in učinkovito temeljno delovanje in uspešen nadaljnji razvoj.
- Večja naklonjenost vlade pri nadaljevanju neposrednega financiranja vsebin NVO prek javnih razpisov in podeljevanje koncesij; pri tem bo vzpostavila vlada enoten sistem meril in kriterijev ter enoten koncept in časovno dinamiko razpisov in zagotovila transparentnost in javnost tovrstnega (so)financiranja.
- Zagotovitev učinkovitega in kakovostnega nadzora nad porabo proračunskih sredstev, nikakor pa na podlagi prispevanih finančnih sredstev ne bo posegala vlada v suverenost in neodvisnost NVO ali kakorkoli skušala vplivati na njihovo delovanje.

Razvoj kadrov v nevladnem sektorju

- Vlada priznava pomembnost profesionalizacije, izobraževanja in nove poklicne vloge za nadaljnje delovanje in razvoj NVO in se obvezuje, da jih bo krepila tudi s pospeševanjem zaposlovanja v nevladnem sektorju. Pričakujemo, da bo vlada resornima ministrstvoma (Ministrstvo za delo, družino in socialne zadeve na področju zaposlovanja in poklicnih vlog in Ministrstvo za šolstvo, znanost in šport na področju izobraževanja) naložila obveznost, da v tesnem sodelovanju s predstavniki nevladnega sektorja oblikujeta konkretne rešitve.
- Vzpostavitev pogojev za izvedbo specializiranih programov zaposlovanja za nevladni sektor subvencionirane zaposlitve za 3–5 let in za izvedbo specializiranega programa razvoja kadrov za nevladni sektor – pripravništva za 1–2 leti.
- Sestava mešane projektne skupine, ki bo v določenem roku oblikovala poklicne vloge, specifične za nevladni sektor, in opredelila ustrezne izobraževalne poti v skladu z normativi in standardi v EU, in oblikovanje modela za verifikacijo izobraževalnih programov, ki jih izvaja nevladni sektor.
- Oblikovanje različnih modelov zaposlitvenih spodbud in svetovanja za nevladni sektor – podobno kakor pri modelu spodbujanja razvoja malega gospodarstva.

Več: Alena Lipavec, vodja programa, Dobra družba, tel: 01 439 71 00, alena@umanotera.org, www.dobradruzba.org